

Подолання освітніх втрат у школі: педагогічний тезаурус (словник)

Одним із найважливіших викликів для навчання під час воєнного стану є різноманітність форм організації освітнього процесу, яка може здійснюватися в очному і дистанційному режимах та за змішаною формою, що по-різному поєднує очний і дистанційний режим. Війна в Україні значно ускладнила доступ учнівства до освіти та сильно вплинула на її якість. У зв'язку з цим виникла низка проблем, серед яких - втрата знань (освітні, навчальні) втрати. Звідси виникає ще одне завдання освіти – подолання таких втрат.

КУ «ОЦПРПП» пропонує для вчителів словник - роз'яснення певних термінів, слів, словосполучень, які набули активного використання та вжитку саме в період навчання під час війни.

Сподіваємося, що він стане своєрідним лайфхаком для наших педагогів і принесе користь та надасть певну допомогу.

Ви ще не ознайомились із першим випуском, а ми готуємо наступний... Запрошуємо до співпраці, бажаємо успіхів і миру!

- **Активне навчання** фокусується на тому, як учні й учениці вчать, а не лише на тому, що вони вчать; діти самі формулюють правила, а не застосовують готові. Необхідно стимулювати учнів і учениць за те, що вони самі беруть на себе відповідальність за власне навчання, хочуть стати самостійними в навчанні в школі та за її межами.
- **Асинхронна взаємодія** відбувається без усталених за розкладом онлайн-зустрічей. Учитель публікує перелік навчальних матеріалів, цифрових ресурсів, завдань, а учні опрацьовують їх у зручному для себе темпі, відповідно до вказаних термінів виконання. Платформи для асинхронної взаємодії: *Google Classroom, Moodle, Edmodo, Padlet тощо*.
- **Інтеграція** - об'єднання в ціле раніше розрізнених частин на основі взаємозалежності та взаємодоповнюваності. Існує два основних підходи до інтеграції: *тематичний* (організація освітнього процесу на основі об'єднання навчального змісту навколо однієї теми) та *діяльнісний* (організація освітнього процесу на основі поєднання навчальних діяльностей учнів і учениць для розвитку наскрізних умінь і ключових компетентностей).
- **Мікронавчання** - вивчення теми невеликими порціями, блоками.

- **Навчальні розриви** – значна та стійка різниця в академічній успішності між різними групами (категоріями) учнівства.
- **Освітні (навчальні) втрати** – це будь-яка втрата знань, умінь навичок або уповільнення чи переривання академічного прогресу через великі прогалини або паузи в навчанні конкретного учня. Вони можуть бути спричинені: пропусками занять, неефективним викладанням, плановими перервами в освітньому процесі (канікули), незапланованими перервами в навчанні, пов'язаними із соціальними кризами, природними катаклізмами тощо:
  - навчальні втрати **можуть**: * спричинити значний негативний вплив як на розвиток особистості (зокрема через втрату можливостей для розкриття її потенціалу), так і на добробут цілих суспільств у майбутньому; * призвести до серйозних економічних наслідків у майбутньому;
  - навчальні втрати **мають**: накопичувальний ефект, а отже, забуте чи упущене сьогодні призведе до ще більших втрат у подальшому, на наступних етапах навчання;
  - навчальні втрати **поглиблюють** нерівність в освіті через збільшення вже наявних навчальних розривів.
- **Особливість освітніх втрат** - накопичуються і поглиблюються, якщо вчасно і ефективно не вживати заходів для їх подолання.
- Українська «термінологія» **освітніх втрат**: освітні втрати, втрати в освіті, навчальні втрати, втрати в навчанні, втрата навчання, навчальні прогалини, прогалини в навчанні, освітні розриви, розриви в результатах навчання, розриви в навчальних досягненнях, розриви в успішності, незавершене навчання, недоотримані знання.
- **Помилка** – частина процесу навчання, а не привід для покарання. Помилки природні й потрібні(помилятися можуть учні й учениці, вчителі).
- **Рефлексія** - результату досягнуто чи ні? Які методи/ прийоми спрацювали, а які – ні ? Чому?
- **Синхронна взаємодія** - тип взаємодії, який передбачає, що учні та вчителі працюють за попередньо укладеним та узгодженим розкладом, у якому враховані всі предмети навчального навантаження учня. Усі учасники/ ці освітнього процесу одночасно перебувають у вебсередовищі (співпраця

вчителя й учнів у реальному часі). Платформи для синхронної взаємодії: *Zoom, Microsoft Teams, Google Meet, Skype тощо.*

- **Самоконтроль** – постійна перевірка того, як ти виконуєш завдання.
- **Самоспоглядання** – оцінювання власних успіхів упродовж виконання завдань.

Використані матеріали: *аналітичні матеріали Українського центру оцінювання якості освіти «Навчальні втрати: сутність, причини, наслідки та шляхи подолання» та методичні рекомендації «Подолання освітніх втрат з української мови та літератури в 5-11 класах» Міжнародного фонду відродження «Клуб НУШ»*